

Л.В. Головаши

ORCID: 0000-0002-8399-6135

Б.Е. Головаши

ORCID: 0000-0001-8049-057X

канд. екон. наук, доцент,

Ю. Б. Чернявська

ORCID: 0000-0003-1576-281X

канд. екон. наук, доцент,

*Київський національний університет будівництва і архітектури,
м. Київ, Україна*

ЗМІНИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ФОП ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

З ранку 24 лютого 2022 року Україна почала жити по новому – був введений воєнний стан і це було несподіваним для кожного мешканця України, в тому числі для підприємств і підприємців. З цієї дати Президентом України був оголошений воєнний стан, Торгово-промислова палата України підтвердила, що зазначені обставини з 24 лютого 2022 року до їх офіційного закінчення, є надзвичайними, невідворотними, тобто форс-мажорними [1].

На що потрібно звернути увагу. По перше, не треба панікувати, український бізнес працював, працює і буде працювати в різних обставинах і навіть під час війни.

По друге, відстежувати постійно зміни в законодавстві, намагатися зберегти максимально увесь бухгалтерський облік.

Для оптимізації систем оподаткування за останній час відбулись значні зміни в цьому напрямку, так відповідно до закону 2120-ІХ оподаткування ФОП зазнало максимально можливої податкової оптимізації на час воєнного стану [2]:

- Здійснено відтермінування звітування;
- Для 1 та 2 груп єдиного податку з березня 2022 введено добровільну сплату єдиного податку;
- ФОПи всіх груп з березня 2022 звільнені від сплати ЄСВ за себе та звільнені від сплати ЄСВ за мобілізованих робітників;
- Для 3 групи єдиного податку ставка знижена з 5% до 2% навіть без додаткового подання адміністративних заяв;
- Мобілізований ФОП або ФОП військово-службовець звільняється від всіх видів податкового навантаження. Навіть ФОП – платник ПДВ, мобілізований до Збройних сил України, за звітні періоди, в яких відсутні операції з постачання або придбання товарів

(послуг) та відсутні інші показники, які підлягають декларуванню, не зобов'язаний подавати податкову звітність з ПДВ;

- Юридичні особи – платники єдиного податку 3 групи (в тому числі і платники ПДВ) отримали зниження ставки єдиного податку до 2% від отриманого доходу.

Також юридичні та фізичні особи, дохід яких не перевищив 10 млрд. грн., можуть обрати сплату єдиного податку на рівні 2% - це дуже низький рівень податкового навантаження. Рівень доходу обмежений в 10 млрд. грн. притаманний 95% підприємств України, тому скористатись цим видом оптимізації оподаткування можуть багато суб'єктів підприємництва. Ці норми передбачені законопроектом №7137-д Закон про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану №2120-IX (реєстр №7137-д). про податкові стимули, який Верховна Рада ухвалила за основу і в цілому 15.03.2022р.[3].

На разі наявна ситуація, коли ФОПи опинились за кордоном (в країнах ЄС) і мають нахнення продовжувати свою бізнес-діяльність та занепокоєні питаннями:

- можливо чи ні продовжувати діяльність ФОП за кордоном?

- можуть вони чи ні відкрити в закордонних банках рахунки на себе та отримувати дохід від своєї ФОП-діяльності?

Зважаючи на численні аналітичні матеріали та роз'яснення податкової, відповіді на ці питання можна сформулювати наступним чином:

- Дійсно, ФОП може відкрити рахунки за кордоном в іноземному банку і це не суперечить інструкціям НБУ, цілком зрозуміло, що в закордонному банку цей рахунок може бути відкритий не на «ФОП Шевченко», а просто на «Шевченко». Це припустимо, головне, щоб доходи, які будуть зараховані на його рахунок, були за контрактом з «ФОП Шевченко»;

- Дохід ФОПу буде визначатися за тими самими правилами, що й зазвичай;

- Переказ коштів з таких іноземних рахунків на інші рахунки фізичної особи не будуть вважатися додатковим доходом та оподатковуватись за ставками 18+1,5% (ПДФО + військовий збір). Для цього треба, щоб при переказі коштів на власні рахунки фізичної особи використовувалося формулювання «перерахування власних коштів не від підприємницької діяльності»;

- Сплата єдиного податку та ЄСВ здійснюється за загальними правилами, що й зазвичай по діючим реквізітам держказначейства;

- ФОПи не повинні забувати, що не можна перестрибувати через

допустимий річний дохід, незважаючи на те, що рахунок в іноземному банку;

- ФОПи не повинні забувати, що доходи мають бути суворо у межах відкритих КВЕД;

- На вимогу (якщо це станеться) податкового органу, де відкрито рахунок ФОПу треба пред'явити довідку з ДПСУ про податкову резидентність, яку треба своєчасно замовити [4].

Перенесення строків звітування. Фізичні особи - підприємці, (ця норма стосується також юридичних осіб) подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану»: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.

2. Андрій Реун, 12 основних змін податкової реформи на період воєнного стану. Фокус: URL: <https://focus.ua/uk/opinions/509730-zakon-2120-ix-i-izmeneniya-v-nalogovoe-zakonodatelstvo-na-period-voennogo-polozeniya>.

3. Президент України підписав низку законів воєнного часу. Інформаційне управління ВРУ. : URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/220674.html>.

4. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua>.

5. Національний банк України: URL: <https://bank.gov.ua/>